Warszawa, 03 września 2026 r.

BM-WGK-002.96.2026

Szanowny Pan
dr Wojciech Karczewski
Dyrektor Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej

Szanowny Pan
dr Damian Syjczak
Zastępca Dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej

Rekomendacje Rady Młodych Naukowców dotyczące mobilności międzynarodowej oraz rozwoju współpracy naukowej realizowanej w ramach programów Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej

Szanowny Panie Dyrektorze,

w nawiązaniu do spotkania Rady Młodych Naukowców (dalej: RMN) z Panem Dyrektorem dr Damianem Syjczakiem w dniu 23.06.2026 poświęconego ofercie programowej oraz obszarom działania Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, RMN przedstawia poniżej swoje rekomendacje dotyczące możliwych kierunków rozwoju oferty programowej NAWA oraz jej dostosowania do potrzeb środowiska naukowego. W związku z powyższym RMN przedstawia następujące rekomendacje:

1. **Program krótkoterminowej mobilności naukowej**

RMN rekomenduje rozważenie możliwości uruchomienia programu wspierającego krótkoterminowe wyjazdy badawcze do zagranicznych ośrodków naukowych, trwające do 3 miesięcy i ukierunkowane na realizację konkretnego zadania badawczego. Program mógłby być dostępny dla naukowców na różnych etapach kariery.
Obecnie możliwości finansowania tego typu mobilności są ograniczone lub kierowane do określonych grup odbiorców, podczas gdy potrzeba realizacji krótkich wyjazdów badawczych występuje wśród naukowców niezależnie od etapu kariery.
Wsparcie mogłoby obejmować koszty podróży oraz pobytu, a także – w przypadku zapewnienia odpowiedniego źródła finansowania – komponent badawczy umożliwiający realizację zaplanowanych zadań. Finansowanie powinno przy tym dotyczyć nowych zadań badawczych, które nie zostały wcześniej objęte wsparciem z innych źródeł.

Taka forma mobilności umożliwiłaby przeprowadzenie badań wstępnych, realizację wybranego etapu projektu badawczego, zdobycie nowych kompetencji oraz nawiązanie lub rozwinięcie współpracy z partnerami zagranicznymi. Efektem programu mogłoby być również przygotowanie wspólnych wniosków projektowych, rozwój długofalowej współpracy międzynarodowej oraz stworzenie podstaw do realizacji kolejnych wspólnych przedsięwzięć badawczych.

2. **Wsparcie realizacji niewielkich badań w ramach istniejących programów współpracy międzynarodowej**

RMN rekomenduje rozważenie możliwości wprowadzenia finansowania niewielkich zadań badawczych realizowanych w ramach programów mobilności i współpracy międzynarodowej, takich jak Wspólne Projekty Badawcze, Program Bekker.
Obecnie programy tego typu koncentrują się przede wszystkim na finansowaniu kosztów podróży i pobytu naukowców w ośrodkach partnerskich. Brak środków na realizację podstawowych prac badawczych, takich jak zakup odczynników i materiałów, dostęp do aparatury czy wykonanie analiz, może ograniczać możliwość pełnego wykorzystania potencjału wyjazdu oraz realizacji zaplanowanych prac badawczych.
W ocenie RMN takie rozwiązanie pozwoliłoby na bardziej efektywne wykorzystanie infrastruktury i kompetencji partnerów zagranicznych, a także przyczyniłoby się do wzmacniania i rozwijania długoterminowej współpracy naukowej. Rezultatem mogłyby być m.in. wspólne publikacje, kolejne projekty badawcze oraz bardziej konkurencyjne wnioski składane do krajowych i międzynarodowych agencji finansujących badania.

3. **Wsparcie instytucjonalne uczestników długoterminowych mobilności**

W przypadku uczestników długoterminowych programów mobilności, takich jak Program Bekker, istotną kwestią jest zapewnienie poczucia stabilności zatrudnienia w okresie realizacji wyjazdu zagranicznego. RMN rekomenduje rozważenie możliwości wprowadzenia fakultatywnego elementu wniosku w postaci oświadczenia jednostki macierzystej, określającego zasady zatrudnienia uczestnika na czas realizacji wyjazdu zagranicznego oraz po jego zakończeniu. Rozwiązanie to mogłoby mieć charakter dobrowolny i nie stanowiłoby warunku udziału w programie. Jednocześnie możliwość przedstawienia takiego oświadczenia mogłaby ułatwić podejmowanie decyzji o udziale w programie, szczególnie osobom znajdującym się na wcześniejszych etapach kariery naukowej. Proponowane rozwiązanie nie narusza autonomii jednostek macierzystych w zakresie kształtowania polityki zatrudnienia, a jedynie może usprawnić procesy związane z realizacją mobilności, pozostawiając jednostkom pełną swobodę w zakresie decyzji co do ewentualnego określenia takich zasad w porozumieniu z osobą aplikującą.

4. **Powiązanie stypendium z płatnym urlopem naukowym**

Proponuje się powiązanie przyznania stypendium w Programie Bekkera z możliwością automatycznego uzyskania płatnego urlopu naukowego na cały okres realizacji wyjazdu. Mechanizm ten powinien zapewniać stypendyście: zachowanie stosunku pracy w jednostce macierzystej; ciągłość ubezpieczenia zdrowotnego i społecznego; opłacanie należnych składek; pewność powrotu na dotychczasowe lub równorzędne stanowisko po zakończeniu stypendium. Takie rozwiązanie ograniczyłoby ryzyko zawodowe związane z udziałem

w programie oraz zwiększyłoby jego dostępność dla młodych naukowców zatrudnionych w polskich uczelniach i instytutach badawczych.

5. **Wznowienie Programu Walczak NAWA**

RMN rekomenduje rozważenie możliwości wznowienia Programu Walczak NAWA, którego celem jest wspieranie międzynarodowej mobilności badaczy reprezentujących nauki medyczne, nauki farmaceutyczne i nauki o zdrowiu oraz wzmacnianie potencjału polskich jednostek naukowych i podmiotów leczniczych. Program realizowany jest od 2019 r. Na zlecenie Ministra Zdrowia, a od edycji 2023 stanowi wspólną inicjatywę Agencji Badań Medycznych i Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. W ocenie RMN wznowienie programu, w przypadku zapewnienia odpowiedniego finansowania i podjęcia stosownych decyzji przez właściwe instytucje, mogłoby przyczynić się do zwiększenia mobilności naukowców, wzmacniania międzynarodowej rozpoznawalności polskich naukowców oraz rozwoju krajowych kompetencji i ekspertyzy w obszarze nauk medycznych, farmaceutycznych i nauk o zdrowiu.
W tej kwestii RMN wystąpiła również do Ministerstwa Zdrowia z rekomendacją dotyczącą wznowienia programu.

6. **Obniżenie pensum dydaktycznego po powrocie ze stypendium programu Bekker**

RMN rekomenduje rozważenie zapewnienia w ramach programu Bekker środków umożliwiających czasowe obniżenie pensum dydaktycznego młodym naukowcom po powrocie ze stypendium. Wymiar obniżenia pensum mógłby być uzależniony od długości pobytu stypendialnego.
Rozwiązanie to umożliwiłoby uczestnikom programu efektywne wykorzystanie wiedzy i kompetencji zdobytych podczas pobytu zagranicznego, w szczególności poprzez kontynuację rozpoczętych projektów badawczych, przygotowanie publikacji naukowych i wniosków grantowych, wdrażanie nowych metod badawczych w jednostce macierzystej oraz rozwijanie współpracy z zagranicznym ośrodkiem goszczącym.

7. **Zmiana harmonogramu wypłaty środków w programie Bekker**

RMN rekomenduje rozważenie modyfikacji harmonogramu wypłaty środków w Programie Bekker w sposób ograniczający ryzyko opóźnień oraz konieczność czasowego finansowania kosztów wyjazdu przez stypendystów z własnych środków.

Rekomendacje (do wiadomości) otrzymuje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Milena Kowalska

dr Milena Kowalska

Przewodnicząca Rady Młodych Naukowców